Työ- ja elinkeinoministeriö

Alatalo Nina, Astala Riikka, Kangas Iiro, Kerkelä Julia, Vihko Saara

Neuvostoraportti

EU/14/2026-TEM-13

5.3.2026

Raportti; EU:n kilpailukykyneuvosto 26.-27.2.2026

EU:n kilpailukykyneuvosto 26.-27.2.2026 (sisämarkkinat, teollisuus ja tutkimus)

EU:n kilpailukykyneuvosto kokoontui Brysselissä 26.–27.2.2026. Suomea edusti elinkeinoministeri Sakari Puisto.

Sisämarkkinat- ja teollisuusosiossa käytiin politiikkakeskustelut sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevasta vuosiraportista 2026, Euroopan kilpailukykyrahastosta sekä teollisuuden häiriönsietokykyä koskevista hätäsuunnitelmista. Lisäksi neuvosto hyväksyi päätelmät koskien kuluttaja-asioiden 2030-toimintaohjelmaa.

Euroopan kilpailukykyrahastosta käytiin periaatekeskustelu, jossa esillä olivat mm. pienten ja keskisuurten yritysten osallistumisen edistäminen, arvoketjujen merkitys, yksityisen rahoituksen vivuttaminen ECF investEU-välineen kautta, kilpailukykyrahaston kriteerit ja hallintomalli.

Muissa asioissa käsiteltiin kilpailupolitiikan vaikuttamispaperi Suomen alkupuheenvuorolla (Tehokas kilpailupolitiikka on toimivien, häiriönsietokykyisten ja kilpailukykyisten sisämarkkinoiden kulmakivi).

Tutkimusosuudessa ministerit hyväksyivät hiili- ja terästutkimusrahaston uudistamista ja tulevaa tutkimusohjelmakautta koskevan paketin, jonka tavoitteena on tukea tutkimus- ja innovointirahoituksella hiili- ja teräsalan hiilestä irtautumista, puhdasta siirtymää ja kilpailukykyä.

Neuvoston kokouksessa käytiin periaatekeskustelu Horisontti Eurooppa puiteohjelmasta. Ministerit tarkastelivat Horisontti Eurooppa -lainsäädäntöpaketin keskeisiä avoinna olevia kysymyksiä tavoitteenaan saavuttaa osittainen yleisnäkemys seuraavassa tutkimusneuvoston kokouksessa 29. toukokuuta 2026. Keskusteluissa käsiteltiin erityisesti ohjelman ja Euroopan kilpailukykyrahaston (ECF) välisiä rajapintoja, osallistumispohjan laajentamista eli ns. widening-toimia, eurooppalaisia kumppanuuksia, tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien rahoitusta sekä tutkimusturvallisuuteen, kaksikäyttöön ja puhtaasti puolustukselliseen tutkimukseen liittyviä kysymyksiä.

Torstai 26.2.2026

Sisämarkkinat ja teollisuus

Asetus Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta: strategista resilienssiä lisäävä väline pk-yrityksille ja eurooppalaisille arvoketjuille

Puheenjohtajan puheenvuorossa tuotiin esille, että Euroopan kilpailukykyrahaston ehdotuksessa huomioidaan Enrico Lettan ja Mario Draghin raporttien suosituksia kilpailukyvyn parantamiseksi, kuolemanlaaksoon puuttumiseksi ja yritysten kasvun esteiden poistamiseksi. Puheenjohtajavaltio oli keskusteluasiakirjassaan ehdottanut, että kukin rahaston politiikkaikkuna tukisi pk-yrityksille suunnattuja toimia, pk-yritysten osallistumisen edistämiseksi.

Komissio (evp Séjourné) aloitti keskustelun toteamalla, että pk-yritykset ovat EU:n talouden liikkeellepaneva voima ja avainasemassa kestävien arvoketjujen rakentamisessa. Kilpailukykyrahastossa otetaan huomioon sektoreiden ja toimialojen moninaisuus ja niiden erilaiset haasteet. Komissio korosti pääpiirteitä, jotka hyödyttävät pk-yrityksiä ja rahoituksen saatavuutta, kuten yksinkertaistamista ja yhtä asiointipistettä jäsenvaltiossa. Komissio kannusti hyödyntämään ECF InvestEU-välinettä. Lisäksi komissio linkitti arvoketjut ja maantieteellisen kattavuuden osana kilpailukykyrahastoa.

Jäsenvaltiot toivat laajasti esille tukensa Euroopan kilpailukykyrahastolle sekä tarpeelle taata pienille ja keskisuurille yrityksille osallistumismahdollisuudet rahastossa.

Merkittävä jäsenvaltiojoukko (mukaan lukien Suomi) korosti selkeän ja vahvan myöntökriteerin merkitystä. Keskeistä on korkean laadun ja avoimen kilpailun merkitys parhaiden hankkeiden valinnassa Euroopan kilpailukykyrahastossa. Samalla nostivat esille, että ECF InvestEU-väline on tärkeä yksityisen rahoituksen mobilisoinnissa ja vivuttamisessa. Lisäksi tarvitaan yhdenmukainen toimeenpano ja hallinto kilpailukykyrahastossa Horisontti Euroopan kanssa synergiassa. Vastaavasti joissakin puheenvuoroissa tuotiin esille paneurooppalaisuus painotuksena.

Joissakin jäsenvaltioiden puheenvuoroissa suuntauduttiin keinoihin pk-yritysten huomioimisessa, kuten pk-yrityksille oma politiikkaikkunansa, yksinkertaistetut menettelyt ja neuvontapalvelut.

Puolustusteollisuuden, kaksikäyttöhankkeiden ja kriittisen infrastruktuurin suojelemisen ulottuvuudet olivat keskustelussa esillä. Muutama jäsenvaltio toi esille tuen tarpeen EU:n itäiselle raja-alueelle.

Suomen puheenvuorossa tuotiin esiin, että EU:n on vastattava globaaliin kilpailuun, tuettava innovatiivisimpia pk-yrityksiä ja varmistettava globaalit arvoketjut. Suomi painotti myös kohtuullista EU-budjetin kokonaistasoa, strategista resilienssiä sekä painotuksia puolustukseen, kaksikäyttöteknologioihin, avaruuteen ja biotalouteen. Myöntökriteereiden pitää perustua korkeaan laatuun, vaikuttavuuteen ja avoimeen kilpailuun. Suomi korosti ECF InvestEU-välineen merkitystä yksityisen rahoituksen vivuttamisessa. Kilpailukykyrahaston tulee vahvistaa sisämarkkinoita sekä kunnioittaa valtiontukisääntöjä ja osarahoitussääntöjä. Rahaston tulee toimia johdonmukaisesti hallinnon ja täytäntöönpanon suhteen synergiassa Horisontti Eurooppa - ohjelman kanssa.

Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskeva vuosikertomus 2026

Puheenjohtaja esitteli vuoden 2026 sisämarkkina- ja kilpailukykyraportin keskeiset havainnot. Sisämarkkinoilla on edelleen esteitä, eikä integraatio ole edennyt halutulla tavalla.

Komissio (evp Séjourné) korosti geopoliittisten haasteiden lisääntymistä ja sisämarkkinoiden vahvistamisen kiireellisyyttä. EU:n tulee myös tukea teollisuutta ja vähentää strategisia riippuvuuksia. Komissio painotti uusien kumppanuuksien ja toimitusketjujen monipuolistamisen merkitystä sekä nosti esiin keskeisinä toimina tulevan IIA-ehdotuksen ja ResourceEU-aloitteen raaka-aineriippuvuuksien vähentämiseksi.

Suomen puheenvuorossa pidettiin tärkeänä, että jäsenvaltiot ja komissio osoittavat vahvaa poliittista omistajuutta ja sitoutumista sisämarkkinoiden kehittämiseen. Sisämarkkinoiden toimivuus edellyttää nopeita ja konkreettisia toimia sisämarkkinaesteiden purkamiseksi ja uusien esteiden syntymisen estämiseksi. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää palvelusektorin sisämarkkinaesteiden purkamiseen.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa jaettiin näkemys siitä, että raportin esiin tuomat haasteet edellyttävät uudistuksia sisämarkkinoiden vahvistamiseksi. Enemmistö korosti tarvetta edistää palveluiden ja tavaroiden vapaata liikkuvuutta, markkinavalvonnan toimivuutta sekä pk-yritysten toimintaedellytyksiä. Monet peräänkuuluttivat myös pääomamarkkinoiden kehittämistä sekä investointien houkuttelemista sisämarkkinoille. Monet nostivat esiin tarpeen keskittyä ”Terrible Ten” -esteiden poistamiseen. Lisäksi muutama jäsenvaltio pyysi komissiolta toimia liittyen alueellisiin toimitusrajoituksiin, ammattipätevyyksien tunnustamiseen ja työntekijöiden lähettämistä koskeviin käytäntöihin. Kannatusta sai myös tuleva komission ehdotus liittyen yhtiöoikeuden 28. järjestelmään. Enemmistö jäsenvaltioista viittasi johtajien toimeksiantoon nostaa sisämarkkinat korkeimmaksi prioriteetiksi ja odotti tulevalta tiekartalta konkreettisia tuloksia.

Useiden jäsenvaltioiden jaettuna huolena oli sisämarkkinoiden pirstaloituminen. Tämän osalta pidettiin tärkeänä muun muassa huolellista täytäntöönpanoa sekä valvonnan tehostamista. Monissa puheenvuoroissa tunnustettiin, että vastuu sisämarkkinoiden toimivuudesta on yhteinen. Muutamat jäsenvaltiot nostivat esiin kansallisen lisäsääntelyn (ns. gold-plating) välttämisen.

Sääntelyn yksinkertaistaminen ja omnibus-hankkeet nousivat niin ikään esiin monissa puheenvuoroissa. Muutamat jäsenvaltiot esittivät suoraan sääntelyn purkamista, kun taas toiset korostivat pikemminkin laajempaa harmonisointia kuin deregulaatiota.

Strategisten riippuvuuksien osalta enemmistö jäsenvaltioista painotti resilienssin tärkeyttä ja toimitusketjujen monipuolistamista. Valtaosa nosti esiin harvinaiset maametallit ja kriittiset raaka-aineet keskeisenä kysymyksenä. Enemmistö korosti myös energian ja puhtaan energian hintojen ja saatavuuden merkitystä. Muutamat pitivät päästökauppajärjestelmää ja hiilirajamekanismia haasteellisina kilpailukyvyn kannalta. Osa nosti esiin eurooppalaisen etusijaperiaatteen, ja muutamat korostivat tasapainoisen lähestymistavan tarvetta. Useat jäsenvaltiot korostivat avoimen talouden merkitystä.

Lopuksi komissio korosti tarvetta puuttua sisämarkkinoiden systeemisiin ongelmiin, kuten tuonti- ja vientiriippuvuuksiin, ja peräänkuulutti strategista visiota ja tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kesken. Komissio painotti operatiivisten kehysten, kuten 28. järjestelmän, merkitystä yritysten nopean perustamisen ja tehokkaan toiminnan mahdollistamiseksi. Komissio toisti tarpeen poistaa kansallisia esteitä ja edistää vuoropuhelua muun muassa sisämarkkinasherpojen kanssa.

Puheenjohtaja korosti toimien kiireellisyyttä ja konkreettisia toimenpiteitä sisämarkkinoiden pirstoutumisen vähentämiseksi ja epävakaaseen geopoliittiseen tilanteeseen vastaamiseksi.

<u>Päätelmät kuluttaja-asioiden toimintaohjelmasta 2030</u>

Neuvosto hyväksyi päätelmät koskien kuluttaja-asioiden 2030-toimintaohjelmaa.

Puheenjohtaja korosti kuluttajien keskeistä merkitystä taloudelle, haitallisten käytänteiden torjuntaa sekä sääntelyn huolellista valmistelua ja hallinnollisen taakan keventämistä.

Komissio (komissaari McGrath) totesi ohjelman perustuvan kuluttajien luottamuksen vahvistamiseen ja sisämarkkinoiden esteiden poistamiseen. Komissio valmistelee digitaalista oikeudenmukaisuutta koskevaa säädöstä erityisesti alaikäisten suojelemiseksi sekä uudistaa kuluttajansuojaa koskevaa yhteistyöasetusta valvonnan tehostamiseksi.

Puheenvuoron käyttäneet jäsenvaltiot (seitsemän maata) tukivat päätelmiä laajasti ja painottivat sisämarkkinaesteiden poistamista, tehokasta täytäntöönpanoa ja sääntelyn yksinkertaistamista. Useat korostivat alaikäisten suojaa digitaalisessa ympäristössä sekä verkkokauppaan ja kolmansista maista

saapuviin paketteihin liittyviä haasteita. Keskustelussa nousi esiin myös tarve vahvistaa seuraamuksia vakavissa rajat ylittävissä rikkomuksissa ja varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset yrityksille.

Suomi ei käyttänyt asiakohdassa puheenvuoroa.

Teollisuuden häiriönsietokykyä koskevat hätäsuunnitelmat: puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaan kuuluvien Euroopan teräs-, auto- ja kemianteollisuuden toimintasuunnitelmien jatkotoimet

Asiakohta käsiteltiin yhtäaikaisesti muut asiat-kohdan kanssa: Euroopan kemianteollisuuden vahvistaminen ja sen häiriönsietokykyisen tulevaisuuden turvaaminen
Bulgarian, Italian, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tšekin ja Unkarin tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio aloitti puhtaan teollisuuden sopimuksesta yleisenä etenemissuunnitelmana, johon sisältyvät autoteollisuutta, terästä ja metalleja sekä kemikaaleja koskevat toimintasuunnitelmat, hätäsuunnitelmat. Keskustelun tarkoituksena oli arvioida ehdotettujen toimenpiteiden riittävyyttä ja priorisoida toimia.

Komissio (evp Séjourné) jatkoi Euroopan teollisuuden haasteista, tuoden esille puhtaan teollisuuden sopimuksen ja kolmen teollisuuden alan toimintasuunnitelmat. Teräksen osalta komissio korosti ehdotettua teräskaupan toimea ja CBAM:ia. Autoteollisuuden osalta komissio totesi, että ajoneuvopakettiin sisältyy enemmän teknologianeutraaliutta ja joustavuutta. Kemikaaleihin liittyen komissio viittasi kriittisen kemikaaliallianssin käynnistämiseen ja yksinkertaistamista koskevien Omnibus-ehdotusten käsittelyyn. Lisäksi komissio toi esiin tulevan teollisuutta edistävän säädöksen ja tarpeen nopealle etenemiselle. Energian ja päästökauppajärjestelmän osalta komissio totesi olevansa huolissaan siitä, että päästökauppajärjestelmää pidetään verotusvälineenä, ja korosti, että päästökauppatulojen olisi tuettava hiilestä irtautumista ja teollisuuden modernisoimista. Tämä tulee näkyä uudelleentarkastelusta. Komissio on avoin mahdollisille uusille toimintasuunnitelmillekin, myös meri- ja ilmailualalla.

Yleisesti jäsenvaltioiden puheenvuoroissa kannatettiin teollisuuden toimintasuunnitelmia ja peräänkuulutettiin niiden pikaista täytäntöönpanoa. Keskustelussa korostuivat korkeat energianhinnat, epäreilu globaali kilpailu ja sääntelyn monimutkaisuus, jotka ovat keskeisiä kilpailukykyhaasteita kaikilla aloilla.

Monet jäsenvaltiot vaativat yksinkertaistamista, sääntelyn ennakoitavuutta ja hallinnollisen taakan keventämistä. Useat jäsenvaltiot toivat esiin tarpeen tehokkaammille kauppatoimille epäreilun globaalin kilpailun torjumiseksi, ja että ehdotetusta teräksen kaupan toimenpiteestä on päästävä pikaiseen sopimukseen.

Korkeat energian hinnat nähtiin laaja-alaisesti keskustelussa avainhaasteena kilpailukyvylle ja ko. teollisuuden aloille.

Jotkut jäsenvaltiot kannattivat nykyistä päästökauppajärjestelmää, tuoden esille jatkuvuuden ja ennakoitavuuden merkityksen Euroopan kilpailukyvylle. Vastaavasti osa jäsenvaltioista peräänkuuluttivat merkittäviä päästökauppajärjestelmän uudistuksia. Tehokkaan CBAM:n tarve nousi esille joissakin puheenvuoroissa.

Autopaketin osalta monet jäsenvaltiot painottivat teknologianeutraaliuuden edistämistä. Osa jäsenvaltioista korosti akkuarvoketjujen vahvistamista ja EU:n Battery Boosteria.

Muutama jäsenvaltio ilmaisi tukensa eurooppalaiselle etusijaperiaatteelle, ja vastaavasti jotkut jäsenvaltiot pyysivät huomioimaan, että kaikkien tällaisten lähestymistapojen on oltava kohdennettuja, selkeitä, oikeasuhteisia ja kauppasitoumusten mukaisia.

Suomen puheenvuorossa tuotiin esille markkinaolosuhteiden parantaminen, puhtaiden tuotteiden kysynnän lisääminen ja innovaatiomyönteinen sääntely-ympäristö. Strategisten arvoketjujen turvaamisessa aloitteet, kuten kriittinen kemikaaliallianssi ovat tärkeässä roolissa. EU:n Battery Booster voi edistää markkinoiden luomista edellyttäen oikeasuhtaisuutta, hallinnollista keveyttä ja kustannustehokkuutta. Suomi korosti päästökauppajärjestelmän säilyttämisen tärkeyttä siten, että se toteutuu

kannustimille, varmuudella ja ennakoitavuudelle siirtymän investoinneissa. Eurooppalaisen etusijaperiaatteen osalta on olennaista, että kohdennukset valitaan huolellisesti, täsmällisesti ja prioriteetteihin nojaten.

Muut asiat

Tehokas kilpailupolitiikka on toimivien, häiriönsietokykyisten ja kilpailukykyisten sisämarkkinoiden kulmakivi

Suomi antoi tiedonannon Tshekin, Viron, Suomen, Irlannin, Latvian, Romanian ja Slovenian yhteisestä non-paperista koskien tehokasta kilpailupolitiikkaa. Suomen puheenvuorossa tuotiin esille kilpailupolitiikan riippumattomuus, Euroopan Championeista käytävä keskustelu, yrityskauppavalvonta ja kilpailun merkityksestä häiriönsietokyvylle. Euroopan kilpailukyvyn ylläpitäminen on entistäkin tärkeämpää. Kilpailun ja sisämarkkinoiden toiminnan turvaamiseksi tarvitaan vankkaa ja tehokasta kilpailupolitiikkaa sekä sääntöjen täytäntöönpanoa.

Komissio (epv Ribera) kiitti Suomea ajankohtaisesta paperista, korostaen tehokkaan kilpailusääntöjen ja täytäntöönpanon keskeisyyttä. Tähdätään investointeihin kannustamiseen ja yritystoiminnan edistämiseen. Merkittävä yrityskauppavalvonnan suuntaviivojen uudistaminen on käynnissä. Voidaan tukea yritysten skaalausta, samalla varmistaen, ettei siitä aiheudu haittaa kilpailulle. Uudet suuntaviivat sisältävät varmuuden innovaattoreille investoida ja kasvaa Euroopassa. Luonnos suuntaviivoista tulossa keväällä, julkisella konsultaatiolla rooli ennen kuin uudet suuntaviivat ovat valmiina vuoden 2026 loppuun mennessä.

EU:n biotalousstrategia

Komissio (komissaari Roswall) esitteli uuden EU:n biotalousstrategian, tuoden esille EU:n johtoaseman kilpailukyvyssä ja biotalouden taloudellisen merkityksen. Strategia sisältää neljä pilaria, jotka ovat innovaatiot ja investoinnit, johtavat markkinat, kestävä biomassa sekä globaalit kumppanuudet. Suomi ja muutama jäsenvaltio toivottivat strategian tervetulleeksi. Kilpailukyvyn, arvonluonnin ja innovaatioiden tulee säilyä keskeisenä huomioiden biopohjaisten tuotteiden skaalautumisen ja innovaatiot.

Kokonaisvaltainen EU:n bioteknologia säädös II kilpailukykyistä Eurooppaa varten

Tanska esitteli Viron, Alankomaiden, Portugalin, Suomen, Latvian ja Liettuan yhteisen non-paperin korostaen laajan monialaisen bioteknologiasäädöksen merkitystä, joka on linjassa biotalouden strategian kanssa ja huomioi yksinkertaistamista. Komission mukaan bioteknologia II säädös on valmistelussa.

Teollisuuden kilpailukyvyn turvaaminen REDIII-direktiivin mukaisella käytännöllisellä ja teknologianeutraalilla vetyä koskevalla lähestymistavalla

Belgia esitteli Tsekin, Saksan, Unkarin ja Slovakian tukemana non-paperin. Vähähiilisellä vedyllä on merkitys tavoitteiden saavuttamisessa. Komission mukaan tasapainoista ja teknologianeutraalia lähestymistapaa tarvitaan.

Perjantai 27.2.2026

Tutkimus

Hiili- ja terästutkimusrahasto

Kokouksessa hyväksyttiin yleisnäkemys neuvoston päätöksistä, joista toinen koskee hiili- ja terästutkimusrahaston tutkimusohjelman hyväksymistä, ohjelman monivuotisia teknisiä ja varojen hoitoa koskevia suuntaviivoja. Toinen päätös koskee Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästutkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan N:o 37 täytäntöönpanemiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

Horisontti Eurooppa -paketti: tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma 2028–2034

Kokouksen pääpaino oli Horisontti Eurooppa -puiteohjelman toimeenpanoa koskevassa periaatekeskustelussa, jossa jäsenvaltioiden puheenvuoroista nousi esiin laaja tuki eksellenssille, avoimuudelle ja ohjelman vahvistamiselle koko tutkimus- ja innovaatioketjussa. Pilari I:n katsottiin olevan valmiudeltaan pisimmällä, erityisesti Euroopan tutkimusneuvosto ERC:n riippumattomuutta ja akateemisen huippuosaamisen asemaa painotettiin. Myös Euroopan innovaationeuvosto EIC:n sisältävän pilarin III nähtiin edistyneen. Puheenjohtajan tavoite saavuttaa osittainen yleisnäkemys toukokuun kilpailukykyneuvostossa sai laajasti tukea, mutta esiin nousi kuitenkin useita ratkaisua vaativia kysymyksiä, jotka voivat hidastaa etenemistä kohti poliittista yhteisymmärrystä.

Keskeisin jäsenvaltioiden kantoja jakanut teema oli osallistumispohjan laajentamiseen tähtäävät toimet eli ns. widening. Useat ns. widening-maat katsoivat, että aihe on avattava keskusteluun tutkimustyöryhmässä viipymättä, jotta eteneminen olisi mahdollista. Muiden jäsenvaltioiden puheenvuoroissa puolestaan korostettiin tarvetta pitää widening omana kokonaisuutenaan ja välttää sen laajenemista muihin pilareihin. Moni widening-maa piti kuitenkin mahdottomana saavuttaa toukokuulle suunniteltua poliittista yhteisymmärrystä ilman, että widening-kysymykset on ratkaistu.

Puiteohjelman hallinnointimalli, erityisesti Kilpailukykyrahaston (ECF) politiikkaikkunoihin linkitetyssä pilari II:n kilpailukykyosiossa, ja ohjelman toimeenpano herättivät runsaasti keskustelua. Puheenvuoroissa korostettiin toivetta jäsenvaltioiden selkeästä, ennakoitavasta ja läpinäkyvästä roolista ohjelman toimeenpanon strategisten prioriteettien asettamisessa, työohjelmien valmistelussa ja kumppanuuksien valintaprosesseissa. Samalla alleviivattiin tarvetta keventää rakenteita ja varmistaa, että prosessit ovat aidosti osallistujia hyödyttäviä. Useissa puheenvuoroissa toivottiin kilpailukykyosion hallintoon mallia, joka mahdollistaa koherentin investointimatkan tutkimuksesta innovaatioon ilman, että teollisuuspoliittiset tavoitteet ajavat tki-tavoitteiden yli. Osa jäsenvaltioista tuki integroitua lähestymistapaa, mutta osa näki riskinä, että pilari II muuttuisi muiden politiikkojen rahoituslähteeksi.

Kaksikäyttötutkimuksen salliminen puiteohjelmassa nousi esiin lähes kaikissa puheenvuoroissa. Kaksikäyttö nähtiin laajalti hyväksyttävänä ja hyödyllisenä, kunhan sääntely on läpinäkyvää ja selkeää ja siviilitoimijoiden osallistumismahdollisuudet turvataan. Useat jäsenvaltiot korostivat, että puhtaasti puolustukselliset hankkeet tulee rahoittaa ECF:stä, ei puiteohjelmasta. Lisäksi tutkimuksen turvallisuus, sekä laajempana periaatteena että konkreettisena osana hakuprosesseja, koettiin osassa puheenvuoroja tarpeelliseksi nostaa näkyvämmin esiin.

Kumppanuudet, Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti EIT:n asema ja Pilari III:n osittainen keskeneräisyys herättivät huolta. Yritys-tutkimuskumppanuuksien, kansainvälisen yhteistyön ja puiteohjelmaan assosioituneiden maiden merkitystä korostivat useat jäsenvaltiot. Tarvitaan avoin ja selkeä prosessi kumppanuuksien valintaan, ja muutama jäsenvaltio toi esiin EIT:n roolin osana kokonaisuutta. Tutkimusinfrastruktuurien osalta edistyminen sai myönteistä palautetta, mutta keskustelussa korostui, että niiden valintaan liittyvien kriteerien on oltava läpinäkyvät. Lisäksi useat jäsenvaltiot nostivat esiin humanististen ja yhteiskuntatieteiden eli SSH-alojen näkyvyyden ja osallistumismahdollisuuksien parantamisen sekä tarpeen varmistaa, että yhteiskunnallinen vaikuttavuus ei rajoitu ECF:n tavoitteisiin.

Suomen puheenvuorossa korostettiin pilarin I olevan selvästi kypsässä vaiheessa, ja todettiin, että myös pilarissa IV on edistytty hyvin erityisesti tutkimusinfrastruktuurien rahoituksen osalta. Suomi painotti tarvetta varmistaa selkeät ja avoimet valintaprosessit sekä säilyttää yhteistyö tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan ytimessä, mukaan lukien yksityisten ja julkisten investointien tasapainoinen hyödyntäminen. Horisontti Euroopan ja kilpailukykyrahaston yhteistä ohjelmakomiteatyötä pidettiin hyödyllisenä, kunhan rakenteet pysyvät kevyinä ja tarkoituksenmukaisina. Suomi näki EIC Acceleratorin tarjoavan hyvän lähtökohdan tulevalle kehittämiselle ja tuki komission widening-ehdotusta, jossa edellytetään widening-mailta myös kansallisia investointeja T&K-toimintaan.

Puheenjohtajan mukaan yhteinen tahtotila edistää tutkimusta ja innovaatioita eksellenssin kautta on vahva. Jäsenvaltiot tunnistavat peruselementit, mutta keskeiset avoimet asiat, erityisesti widening,

ECF–HE-rajapinta, hallinnointimalli ja kaksikäyttö, on ratkaistava ennen toukokuuta, jotta eteneminen kohti poliittista yhteisymmärrystä on mahdollista.

Komissio vetosi jäsenvaltioihin, jotta valmistelu etenisi vauhdikkaasti, kunnianhimoisesti ja pragmaattisesti. Puiteohjelmaa tulee yksinkertaistaa, ei kopioida edellistä. Komissio kertoi kuulevansa huolen siitä, ettei puiteohjelman alhaalta ylös suuntautuva tavoiteasetanta (bottom-up-luonne) vaarannu II-pilarissa. Komissio pyrkii kuitenkin nimenomaan nostamaan tutkimuksen ja innovaation unionin talouden keskiöön ja takaamaan niihin kohdistuvat investoinnit yhdessä asetettaville strategisille alueille. Lisäksi komissio painotti, ettei Horisontti Euroopan ja Kilpailukykyrahaston yhteys ole vain hallintokysymys, vaan komissio on valmis siirtymään keskusteluun jäsenvaltioiden kanssa ohjelmien yhteisistä toimista.

Muut asiat

Tutkimuksen ja innovoinnin alan tehokkaan priorisointimekanismin ja päätöksentekoprosessin varmistaminen

Espanja esitteli non-paperinsa, joka kehottaa neuvostoa syventämään keskusteluja pilarin II ja kilpailukykyrahaston välisestä ohjaus- ja hallintamallista. AOB-kohdan tukijoiksi olivat ennakkoon ilmoittautuneet Itävalta, Unkari, Portugali, Slovenia, Ranska ja Alankomaat. Romania ilmoitti puheenvuorossa myös tukensa.

Suomen edustajat

Työ- ja elinkeinoministeriö

elinkeinoministeri Sakari Puisto
hallitusneuvos Mikko Holm
hallitusneuvos Eriika Melkas
kehittämispäällikkö Jonna Lehtinen
erityisasiantuntija Riikka Astala
erityisasiantuntija Julia Kerkelä

Opetus- ja kulttuuriministeriö

opetusneuvos Saara Vihko

Valtioneuvoston kanslia

EU-erityisasiantuntija Isabella Paju

Suomen pysyvä edustusto Euroopan unionissa, Bryssel

pysyvän edustajan sijainen Lauri Hirvonen
Mertens Matias Kallio
erityisasiantuntija Nina Alatalo
erityisasiantuntija Iiro Kangas
erityisasiantuntija Niina Nurkkala